

Rotterdam, 14 juli 2020

Betreft: reactie Ingrado op internetconsultatie voorstel van wet voorschriften leerplicht bij richtingsbezwaren

Geachte heer, mevrouw,

Eind 2016 vond de internetconsultatie plaats over “Onderwijs op een andere locatie”, waarin werd geïntroduceerd dat er een mogelijkheid kwam voor het geven van thuisonderwijs. In de reactie op deze consultatie gaf Ingrado aan dat bij iedere vorm van onderwijs -buiten de verantwoordelijkheid van een school- het recht van ieder kind op onderwijs en ontwikkeling voorop staat¹.

In het nu ter consultatie aangeboden voorstel wordt de mogelijkheid tot het bieden van thuisonderwijs verbonden aan de vrijstelling die op grond van artikel 5 onder b Lpw, oftewel richtingsbezwaren. Dit betekent dat het slechts een beperkte afgebakende groep betreft waaraan thuisonderwijs mag worden aangeboden. De ontwikkeling om voor deze groep voorwaarden te stellen om het recht op onderwijs vast te leggen, juichen wij toe². Ingrado geeft daarom graag een reactie op dit voorstel, zoals we dat zullen doen bij ieder voorstel dat bij kan dragen aan het recht op onderwijs en ontwikkeling voor ieder kind

Voorafgaand aan het ingaan van de vrijstelling, wordt de voorwaarde gesteld dat er een gesprek plaatsvindt tussen de gemeente, de ouders en de jongere. De aanwezigheid tijdens het gesprek betreft de voorwaarde en niet de inhoud van het gesprek. Het is van belang bij dit onderdeel van de aanvraag ook te beschrijven dat tijdens het gesprek het “waarom van de vrijstelling” wordt toegelicht. Hiermee wordt voorkomen dat er weliswaar een bijeenkomst is echter dat er geen gesprek plaats vindt.

1

https://www.ingrado.nl/kennisdossiers/onderwijs_op_een_andere_locatie/meer_over_onderwijs_op_een_andere_locatie/publicatie/notitie_ingrado_over_artikel_5_onder_b_thuisonderwijs

² Voor Ingrado heeft thuisonderwijs een fundamenteel andere betekenis heeft dan afstandsonderwijs. Thuisonderwijs wordt door de ouder georganiseerd, bij afstandsonderwijs is de school nog steeds aan zet. In deze wetswijziging wordt gesproken over het bieden van thuisonderwijs. De mogelijkheid tot het bieden van afstandsonderwijs voor jongeren die vanwege allerlei problematieken de onderwijsinstelling niet kunnen bezoeken, waaronder de “thuiszitters”, moet zeker worden onderzocht. De “lessons learned” uit de corona crisis bieden daarvoor veel aanknopingspunten.

Het eerste gesprek vindt plaats, in de meeste gevallen, op het moment dat de jongere 4 jaar oud is. Over het algemeen voert de leerplichtambtenaar geen gesprekken met 4-jarigen. Het is voor het goede gesprek van belang dat hier aandacht voor komt in de gemeente.

Op 12-jarige leeftijd is er weer een gesprek met de jongere. Ook hierbij wordt voorgesteld dat enkel de aanwezigheid van belang is en niet de inhoud van het gesprek. Het is van belang en goed om de jongere te zien, dat was een groot manco bij de uitvoering van de huidige vrijstelling. Wij vragen ons daarbij af hoe de leerplichtambtenaar in dit gesprek, waar de ouders een beroep doen op de vrijstelling, de mening van de jeugdige kan horen. Het verdient aandacht over de vorm en inhoud van dit gesprek verder na te denken. Wij adviseren hier dat de gemeente (bijvoorbeeld de leerplichtambtenaar) de Inspectie mag informeren over de voortgang; bijvoorbeeld als er signalen zijn dat het thuisonderwijs niet goed gaat, of als tussentijds een OTS wordt afgegeven.

Voordat de ouders een kennisgeving indienen bij de gemeente hebben ze een verklaring van geen bezwaar nodig van de inspectie van het onderwijs. De inspectie controleert of het ingediende onderwijsplan voldoet aan de kwaliteitseisen en kan daarover een verklaring van bezwaar of geen bezwaar afgeven. Dit wordt gezien als een besluit waar bezwaar tegen ingediend kan worden. Hiermee wordt recht gedaan aan de rechtsbescherming van de ouders, dat vinden wij een positieve ontwikkeling. Bovendien is de inspectie de organisatie die in staat is om onafhankelijk de kwaliteit en de voorwaarden te toetsen.

In het voorstel komt het oordeel van de inspectie tot stand op basis van een objectief en integraal onderzoekskader dat wordt opgesteld in samenspraak met het thuisonderwijsveld. Om de onafhankelijkheid van het onderzoekskader te vergroten adviseren wij om, bij de ontwikkeling daarvan, ook de onderwijsraden te betrekken.

Het feit dat ouders een bewijsstuk moeten aanleveren dat zij de Nederlandse taal voldoende beheersen én dat een kind niet onder toezicht gesteld mag zijn omdat ouders de opvoedkundige taken onvoldoende beheersen, zijn minimale voorwaarden om thuisonderwijs in Nederland te kunnen bieden en het recht op onderwijs te kunnen waarborgen.

De inhoud en de kwaliteit van het onderwijs dient te voldoen aan de onderwijswetgeving. Op de leeftijd van 6 , 9 jaar en aan het einde van de basisschool worden de jongeren getoetst. Aan de wijze waarop getoetst wordt, zijn geen wettelijke voorwaarden verbonden. Het zou goed zijn om hier vast te leggen dat de toetsen door een externe organisatie worden afgenomen, zodat er een onafhankelijk beeld van het niveau van de leerling ontstaat.

Er wordt geen urennorm vastgelegd, ouders dienen zorg te dragen voor een evenwichtige verspreiding van de onderwijstijd. Wel is de voorwaarde opgenomen dat een basisschoolleerling 8 jaar mag doen over de basisschool. Daarmee wordt in ieder geval geborgd dat er een continu ononderbroken ontwikkelingsproces gaande blijft, dat leidt naar een overgang naar het voortgezet onderwijs. Hiermee wordt het recht op ontwikkeling

geborgd en geeft het ouders toch de ruimte om het op eigen wijze te organiseren. De ouders dienen pedagogische didactische kwaliteiten te hebben en te onderhouden. De wijze waarop dit onderhouden wordt, dient opgenomen te worden in het onderwijsplan. Wij vragen ons af op welke wijze de inspectie hierop gaat toezien en welke criteria daarbij worden gehanteerd. Dit is namelijk wel een fundamentele basis om te komen tot goed onderwijs en het recht op ontwikkeling.

De inspectie zal een huisbezoek in het eerste jaar en vervolgens eens per 4 jaar afleggen. Er wordt aangegeven dat een veilige en ordelijke leefomgeving van belang is om leeractiviteiten met succes te kunnen uitvoeren. Wij vragen ons af of een dergelijke conclusie getrokken kan worden op basis van 1 huisbezoek per 4 jaar. Op de voorgestelde wijze zijn slechts 3 momenten waarop een toetsing en een huisbezoek plaatsvinden. Dit heeft als consequentie dat wanneer 1 keer een toets met een negatief resultaat wordt afgesloten, dit kan duiden op jarenlange achterstand. Wij adviseren daarom ook dat er minimaal eens per twee jaar een toetsing én een huisbezoek moet plaatsvinden. Een andere mogelijkheid zou kunnen zijn om de leerplichtambtenaar, na het eerste bezoek door de inspectie, een huisbezoek te laten verrichten.

Het is positief om te lezen dat er bezwaar en beroep open staat tegen het afgeven van de verklaring van geen bezwaar en ook op het moment dat de inspectie besluit dat er geen thuisonderwijs meer geboden mag worden omdat de kwaliteit tekortschiet. In het wetsvoorstel is opgenomen dat er geen bijzondere persoonsgegevens over de levensovertuiging worden opgeslagen, deze worden enkel gebruikt bij het beroep/kennisgeving die de ouders indienen en daarna worden de gegevens vernietigd. Voor een goede afhandeling van dergelijke beroepen pleiten wij er wel voor om deze gegevens, in ieder geval ten tijde van de vrijstelling met als voorwaarde thuisonderwijs, wel worden opgeslagen. Anders dienen ouders ieder jaar dit opnieuw aan te geven, terwijl een levensovertuiging niet zal wijzigen. Nu worden deze gegevens, samen met de kennisgeving ook opgeslagen. De gegevens zijn ook nodig om te kunnen concluderen dat er voldaan is aan de wettelijke voorwaarden. Bovendien is het ook van belang dat dergelijke gegevens overgedragen worden naar de nieuwe gemeente als een gezin verhuist.

De invoering van de aanvullende voorwaarden behorend bij de vrijstelling, beschermen tot onze tevredenheid het recht op onderwijs voor de jongeren die niet ingeschreven staan. De afweging die de leerplichtambtenaar iedere keer moet maken of er daadwerkelijk bedenkingen zijn tegen de richting van het onderwijs blijft bestaan. Deze afweging is en blijft een ingewikkelde. Ouders komen met bedenkingen die bij een levensovertuiging horen, of een afgeleide daarvan. De scheidslijn tussen overwegende bedenkingen en de wens om thuisonderwijs te willen bieden is heel diffuus. Met de voorgestelde wijziging houden we dit in stand en dat hadden we graag anders gezien.

Wij adviseren dan ook om als aanvullende voorwaarde op te nemen dat uit het aanbod van thuisonderwijs duidelijk blijkt, dat dit inderdaad niet door een school in de directe omgeving kan worden geboden.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Carry Roozmond".

Carry Roozmond
Directeur-bestuurder Ingrado